BAVĀRIJAS LATVIEŠU VĒSTNESIS

LATVIAN NEWS BULLETIN IN BAVARIA

Authorized by Military Government, DISCC QK. — 6870

Redakcija — Editorial Office: Herzog-Rudolf-Str. 49, Munich

Iznāk reizi nedēlā — Published weekly

Nr. 19 | 1945. g. 22. decembrī | Minchenē

TRIMDAS ZIEMASSVĒTKOS

Māc. Arnolds Lūsis

Dieviškais mirdzums

Visā pasaulē šogad Ziemassvētkus varēs svinēt miera apstākļos — pirmos pēc šī drausmīgā kaŗa, kas atstājis aiz sevis tik daudz drupu un prasījis tik lielus asins upurus. Pēc sešiem gadiem Eiropā atkal gaiši mirdzēs sveču ugunis un kaŗa trokšņi nepārkliegs dziesmu par kluso nakti, kuŗā mūs uzrunā dieviškā mīlestība... Bet mēs? Mēs pulcēsimies pie trimdinieku zaļās cerību eglītes, kam maz ārēja krāšņuma, mēs klausīsimies tik daudzkārt jau dzirdēto stāstu par Betlēmi... Bet kā čaklas bites, savos spārnos nes saldo sapņu medu — tā mūsu domas skries uz to vietu dzimtenē, kur mūsu pašu šūpulis kārts... Ak jā — mēs šogad jutīsim, ka neesam aicināti dzīrās, ko svin par godu Kēniņa piedzimšanai. Bet visu vajāto, bāru un noskumušo Draugs arī šajos Ziemassvētkos mums laipni uzsmaidīs, un mēs nolieksim savus kamiešus Viņa priekšā zinādami, ka caur Viņu mūs uzrunā tā augstākā vara, kuŗai mēs vēl vienmēr uzticam savu likteni, labākas nākotnes cerībās. Un līdz ar dziesminieku tad varēsim liecināt:

„nekas nav pazaudēts, ko liktens dragājs:
vēl mirdzums dieviškais nav zvaigznēs dzēsts...“

Vēl mirdzums dieviškais nav zvaigznēs dzēsts... Jā — arī mēs to jūtam. Mūsu gars aiz posta un bēdām nogieš tā laika tuvošanos, kad arī mūsu zemē atkal valdīs taisnības un mīlestības miers. Mēs ticam, ka reiz patiesi atnāks diena, kad vājākam vairs nebūs jābaidas no stiprākā un kad lielākais necentīsies ar varu nospiest mazāko. Mēs gribam ticēt, ka cilvēce atskārtīs šī mērka sasniegšanas vajadzību, lai nākotnē pasauli pasargātu no vēl drausmīgākas katastrofas, kādu mēs tikko esam piedzīvojuši. Un tad piepildīsies arī mūsu ilgas un mēs varēsim atgriezties tai zemē, kuŗai pieder mūsu visu domas un sirdis.

Skumji mums būs šie Ziemassvētki. Tak nekurnēsim par savu likteni, jo Dieva labā roka vienmēr izlīdzina, ko Viņa kreisā roka ir darījusi. Arī mūsu pierēm viņš ir uzspiedis savas žēlastības zīmogu un arī mūs uzrunā Ziemassvētku vēsts: tik ļoti Dievs pasauli ir mīlējis, ka Viņš savu vienpiedzimušo Dēlu ir devis, lai ikviens, kas tic uz Viņu, iemantotu mūžīgo dzīvošanu.

Klāra Zāle

Nelīdz svece

Ziemas svētki! Baltie svētki!
Atkal visi zvani dūc.
Sveša žeme. Sveši ceļi.
Vai tas murgu sapnis grūts?

Tālu zeme, kur tik viegli,
Aizsapņojies krita sniegs,
Lai par pasakainu pili
Satumsošais eglājs tiek.

Tālu zeme, kur ik sāpi
Prieka varavīksna vij,
Kur ik mazai svētku eglei
Klusas laimes mirdzums bij.

Aizdedz sveci. Aizdedz egli.
Itnekas vairs nemirdz tā,
Kā reiz sīka sniega pārsla
Delnā līksmi paceltā.

Taujā sirds un taujā prāti —
Kur tie visi, kas reiz bij
Mīlā, neškirama dala
Tavai svētku ugunij?

Nelīdz svece, nelīdz egle,
Kad tie visi nava klāt —
Nevar dvēs'le savu mīlu
Izsapņot un izraudāt.

Un tu lūgšanā liec rokas,
Un tu klusi lauk' ej,
Dievs kur zvaigžņu egli aizdedz
Izmocītai cilvēcei.

Miers virs zemes

Ziemassvētku svecīšu liesmas trīc mūžīgi zaļajos eglīšu zaros. Klusi čukst lūpas: „Miers virs zemes un cilvēkiem labs prāts.“ Nevaicāšu, kā sacīts pirmtekstā un nemeklēšu, kas tulkojot sānis novirzījies, bet latīņu tekstā ir savādāk: ir terra pax hominibus bonae voluntatis, — miers virs zemes labas gribas cilvēkiem, tas ir — miers virs zemes tiem, kas labu grib, nevis visiem cilvēkiem. Un tas atbilst dziļāk dzīves patiesībai. Mēs Latvijā gribējām labu un mēs necēlām naidu ne ar austrumiem, ne ar rietumiem. Mums bija vislabākās attiecības ar mūsu tuvajiem kaimiņiem, mēs neradījām Baltijas jūŗas krastos jaunus Balkānus, kā bija pareģojuši daži politiki. Mūsu arkli, vagu dzenot, dziedāja jaukāk kā citās zemēs un uzturs pietika bagātīgi nevien mums pašiem, bet mēs devām to arī citām tautām. Nāca tuvi un tāli kaimiņi, lai ņemtu paraugu no mūsu agrārreformas. Priecīgi skanēja laktas mūsu kalvēs un jautri dūca riteņi mūsu rūpnīcās, un mēs devām savus fabrikātus arī kaimiņiem. Mūsu zemē bija miers un kārtība, jo pārvaldi turēja rokās pašu cilvēki. Mēs pildījām savas saistības ar lieliem un maziem kaimiņiem un deldējām kārtīgi mūsu aizņēmumus.

Tad nāca dienas, kad mēs atklāti nedrīkstējām aizdedzināt Ziemassvētku eglītes, un par mūsu lūpām nenāca vārdi „miers virs zemes...“. Bija cilvēki, kas negribēja labu, un kas disturbāciju radīdami, ienāca mūsu zemē. Un pazuda mūsu tēvi, mūsu brāļi un bērni... Vairs neplūda jautri dziesmas no arkla un mašīnu riteņiem, un mūsu sirdis bija pilnas nemiera. Bija nogrimusi mūsu gaismas pils un izgaisusi brīvība.

Trīc Ziemassvētku svecītes un trīs ilgas mūsu krūtīs pēc Latvijas, pēc trim Brīvības dieves mirdzošajām zvaigznēm. Trīc ilgas, lai mēs atkal varētu raudzīties svecītēs, kas deg ūz mūžam zaļajām eglītēm, kas augušas mūsu pašu mežos. Trīc mūsu krūtīs ilgas, lai mēs varētu apmeklēt tās velēnas, zem kuŗām guļ mūsu brāļi, mūsu dēli un līgavaiņi, kas atdeva savas sirds karstās asinis, lai mūsu zemē atkal valdītu griba pēc laba un miers un kas paši atdusas mūžīgajā varoņu mierā. Trīc mūsu sirdis arī par tiem, kam nav svecīšu, ko spraust Ziemassvētku eglīšu zaros un kuŗiem aizliedz sacīt — „Miers virs zemes un cilvēkiem labs prāts,“ tie, kas nav labās gribas.

Trīc svecītes zaļajos zaros, un mūsu krūtis pildās ar pateicību pret tiem, kas ar savām uzvarām ir nesuši mieru zemē, kas grib labu un kas tagad dod mums arī pajumti, siltumu un pārtiku. Mēs arī sakām viņiem; ubi pax, ibi justitiu, kur miers, tur taisnība. Un taisnība ir tā, ka Baltijas jūŗas austrumu krasti ir mūsu zeme. Un tā bija mūsu, arī tad, kad austrumos un rietrumos runāja valodu, kādu tagad tur

Kurzemes pēdējais cīņu posms

Latviešu tautas postu vācu okupācijas pēdējā posmā un tautiešu centienus un cīņu par brīvās neatkarīgās Latvijas valsts atjaunošanu iztirzā raksts ar augšējo virsrakstu, kas iespiests Arģentinas latviešu žurnālā „Latvija". Tā kā šo cīņu posms mums, Vācijā esošiem latviešiem, mazāk pārzināms, tad sniedzam rakstu arī mūsu lasītājiem.

„Apgalvojums, — tā teikts rakstā — ka vāciešiem piemītot apbrīnojamas organizātoriskas spējas, visspilgtāki izrādījās nepareizs, kad krievu armija tuvojās Latvijas robežai un kad sākās Latgales evakuācija. Jau pati Latvijas pierobežas pilsētu ieņemšana bija traģikomiska: sacēla milzu nocietinājumus, šo nocietinājumu darbos izsūtot tūkstošiem cilvēku, bet kad krievi tuvojās, tad vācu armija jau bez tieša spiediena bija labā gabalā. Vēl lielāka dezorganizācija bija citos evakuācijas jautājumos. Rīgā 5. un 10. oktobrī pēkšņi parādījās lielā skaitā vācu žandarmi, kas ar varu sagūstīja ielas gājējus un iestāžu apmeklētājus. 5. oktobrī sagūstītos nosūtīja uz Kaŗalaučiem novietošanai darba nometnēs, kuŗās bija piešauti pat miesas sodi. Bet 10. oktobrī satvertos vairs nepaguva aizvest uz Vāciju, tos novietoja nometnēs Kurzemē. Šos cilvēkus izmantoja smagiem darbiem pie nocietinājumiem un turēja galīgi antihigiēniskos apstākļos, pie vāja uztura, nedodot ne drēbes, ne siltu veļu, visu garo ziemu, kauču vairums bija sagūstīti tādi, kā bijuši uz ielas un no mājām kaut ko paņemt vairs nebija iespējams. Šī pati varmācīgā iedzīvotāju keršana atkārtojās arī Kurzemē līdz pašām pēdējām dienām. Bija riebīgi gadījumi ap Kandavu, Kuldīgā, vairākas reizes Liepājā un citur. Iedzīvotāji bija pastāvīgā satraukumā, viņi jutās no šiem vācu paņēmieniem terorizēti. Vēlāk evakuāciju attiecināja arī uz Kurzemi, jo nebija taču ne mazākās skaidrības, vai Kurzeme tiks militāri turēta, resp. vai viņa varētu noturēties, jo piedzīvojumi Latgalē, Vidzemē un Bauskas-Rīgas virzienā bija nožēlojami, tie nevarēja dot pamata paļāvībai par Kurzemes noturēšanu. Un kad sākās evakuācija, vācieši atkal acīs paturēja: pievākt arī Kurzemē vēl atlikušo latviešu mantu.

Kad Kurzemes fronte tomēr sāka stabilizēties, vācu iestādes tūliņ iesāka savu „civilpārvaldes" darbību, kas izpaudās visvairāk lopu un labības atņemšanā un bieži neskaidros, vai nevajadzīgos rīkojumos, kāds piemēram bija norādījums par rudzu zelmeņu nobarošanu lopiem. Uz laukiem kā civīlās varas pārstāvji „slaveni" kļuva „lauksaimniecības vadītāji", katrā pagastā pa vienam... Tie bija neaizmirstami baigi skati, kad braucot no Rīgas uz Kurzemi varēja redzēt reichskomisāriāta ierēdņus, „goldfazānus" vai „brūnos" ar pātagām rokās un šautenēm plecos dzenam lopus pa Latvijas ceļiem; no vienas vietas bija redzami aploki ar sadzītiem lopu bariem, kur govis māva neslauktas un nebarotas, sīkie lopi vienkārši aizgāja bojā. Tos bieži pievāca klīstošie kaŗavīri, vai apgādes iestāžu cilvēki savām vajadzībām. Ikkatra Zemgales, Vidzemes un vēlāk arī Kurzemes māja var stāstīt par vāciešu dzīvi šajās mājās, kas ne mazākā mērā nesaskanēja ar noteikumiem par pārtikas racionēšanu un devām. Cepa un vārīja, vārīja un cepa: bija cepeši, putni, baltmaize, tortes, kafija, vistreknākās vistas, par ko latviešu civiliedzīvotājs, šīs pārtikas ražotājs ne sapņot nevarēja.

Ar 26. septembri Lohses vietā par reichskomisāra vietas izpildītāju nāca Kochs, ar kuŗa atnākšanu likvidēja „ģenerāldirekciju" pārvaldi. Apmēram decembŗa beigās un 1945. g. sākumā no vācu puses tika privātā kārtā izplatīta versija par „brīvības došanu latviešiem", un janvāŗa sākumā vācu lidmašīnas meta zemē kādu latviešu valodā sacerētu proklamāciju, kuŗā — starp citu — bija lasāms šāds teikums: „Un kad Vācija drīzumā sāks lietot jaunus ieročus un raidīs tos cīņā rietrumos un austrumos — kas tad notiks? Tad nāks uzvara! Tāds ir militārais stāvoklis objektīvā skatījumā, un mēs latvieši no tā varam secināt, ka Latvija tomēr kļūs brīva un patstāvīga valsts!" Šķiet, tā bija pretspēle angļiem un amerikāņiem mazo tautu tiesību jautājumā...

Tāds bija stāvoklis līdz 2. maijam, kad latviešu patrioti — proti, visi Kurzemē palikušie varēja sākt attīstīt lielāku aktīvitāti. Liepājā sapulcējušies Latvijas brīvvalsts tapšanas un brīvības cīņu dalībnieki nolēma nodibināt neatkarīgu izpildu varu, kuŗu nolēma nosaukt par Latvijas Pagaidu Valdību un kuŗai būtu jādarbojas līdz tam laikam, kad radīsies iespēja dibināt legālu valdību. Šo patriotu viedoklis bija, ka tādai valdībai jārodas nevis emigrācijā, bet pašu dzimtā zemē, lai zemes elpa pareizi ierosinātu valdības soļus. Sanāksmē valdīja noskaņojums, ko nevar citādi nosaukt, kā par apgarotu ideālismu, brīvu no jebkādām intrigām un varas tīkošanas. Katrs sirdsapzinīgi meklēja iespējami labāko atrisinājumu kā personālā ziņā, tā attiecībā uz iestāžu veidošanu. Vienojās par valdības atjaunošanu ar tām pašām ministrijām, kādas bija Latvijas brīvvalstī līdz 1940. gadam, kas būtu ērtāki likumu piemērošanas ziņā. Nākošā dienā, 3. maijā, notika jauna apspriede, kuŗā oficiāli piedalījās arī Nacionālās Komitejas pārstāvji. Šajā sēdē panāca godprātīgu, nekādu varas kombināciju neietekmētu vienošanos, ka Nacionālai Komitejai jālikvidējas, un nodibināja galīgā veidā Pagaidu Valdības kodolu ar pulkvedi Robertu Osi priekšgalā. Pagaidu Valdības tālākais lēmums bija bez kavēšanās sasaukt Tautas Padomi, kas lai dotu legālu pamatu valdībai. Bet tā kā Latvijas situācija kļuva augstākā mērā kritiska, tad bija nepieciešama tūlītēja rīcība, nenogaidot Tautas Padomes sanākšanu. Taču vissteidzamākā lieta šķita sakaru uzņemšana ar Anglijas un Ziemeļ-Amerikas Savienoto Valstu valdībām, griežoties pie tām pēc aizsardzības un palīdzības. Notika jauna Pagaidu Valdības sēde, kuŗā valdība konstruējās galīgā veidā.

Tūliņ pēc 2. maija iesākās arī Tautas Padomes organizēšana, kuŗā iegāja pārstāvji no kaŗavīriem, zemniekiem, strādniekiem, inteliģences, kooperātīviem, pilsētām, apriņķiem un t. t. Saprotams, ka viss darbs bija ļoti jāsteidz un visam bija jāgūst provizorisks raksturs. Izdevās noorganizēt no Kurzemē dzīvojošiem latviešiem 70 locekļu Padomi no visiem apriņķiem. Padome pie tam ieguva tādus locekļus, kas reprezentēja ne vien Kurzemi, bet visu Latviju, jo Latgales, Vidzemes, Zemgales un Rīgas bēglu Kurzemē bija daudz. 7. maijā izdevās Kuldīgā arī sasaukt pirmo Padomes locekļu sanāksmi, kas vienbalsīgi vienojās atzīt Pagaidu Valdības pirmos soļus, atzīt Osi par ministru prezidentu un atzīt pārtrauktās Latvijas suverenitātes atjaunošanu. Tāda pati sēde notika vēl Liepājā.

Jāatzīmē, ka dzimtenes latvieši savā domāšanā bija ļoti vienprātīgi un šo domu aizstāvēja drošsirdīgi un vienoti. Kurzemē palika savās sāpēs stipri sakausēta tauta, kas ar gudru izturību nesa savas mokas un godīgi gribēja atbalstīt savu Pagaidu Valdību."

„Latvija".

(Sākumu sk. 1. lappusē)

vairs nerunā. Tā bija mūsu zeme, kad trīssimti gadus priekš Kristus griekis Stefans un simti piecdesmit gadus pēc Kristus romietis Tacīts minēja vārdu „aistiešī". Tā bija mūsu zeme, kad griekis un romietis brauca uz Dzintarjūŗas krastiem pēc dzintara. Tā bija mūsu zeme, kad Bizantijas griekis un spānietis brauca uz Kursu, lai tās zīlnieks pateiktu viņiem nākotni. Tā bija mūsu zeme, kad 1107. gadā zemgalieši uz kaujas lauka noguldīja 9000 iebrucēju un 13. g. s. Veko viens cīnījās pret astoņiem ienaidniekiem.

V. Biļkins

Latvijas eksports

Latvijas ārējā tirdzniecība kļuva seviški labvēlīga no 1936. gada, kad mūsu naudas vienību atraisīja no zelta bazes, un piesaistīja angļu mārciņai. Labvēlīgo attīstību veicināja arī valdības aktīvā saimnieciskā politika, izdodot noteikumus par koku materiālu kvalitātes pārbaudi, noorganizējot olu savākšanu un izvērtēšanu eksportam, garantētās noteiktās cenas visiem svarīgākiem lauksaimniecības ražojumiem papildinot to sarakstu vēl ar jēlādām un vilnu, un noslēgtie tirdzniecības līgumi. Šīs darbības rezultātā 1937. gadā apgrozīto preču daudzums (eksports imports) pieauga līdz tam vēl nesasniegtiem apmēriem: 3.214,9 milj. kg. vērtībā par 491,9 milj. ls. Seviški strauji palielinājās eksports: no 1.078,7 milj. kg. 138,3 milj. ls vērtībā, 1936. g. līdz 1.993,4 milj. kg. 260,7 milj. ls vērtībā, t. i. daudzumā par 84,8%, vērtībā par 88,5%. Šai 1937. gadā ārējās tirdzniecības bilance noslēdzās ar 29,5 milj. ls lielu atlikumu.

Apskatot vispirms dzīvnieku-mājlopu eksportu jāiegaumē, ka pēc pirmā pasaules kaŗa izpostītās lopkopības atjaunošana atlāva tikai 1931. gadā izvest pirmās mājlopu partijas — 2,2 milj. ls vērtībā. 1935. gadā tas sasniedza jau 3,5 milj. ls, 1936. g. — 6,7 milj. ls bet 1937. g. pat 9,9 milj. ls, sastādot jau 3,6% no kopeksporta vērtī-

bas. Pirmo vietu šo dzīvnieku grupā ieņēma cūkas: 80.320 gab, par 9,0 milj. ls. Tās izveda uz Vāciju (50.784), PSRS (20.911) un Šveici (8.620). Lielopus šajā gadā izveda 1151 gb. par 0,4 milj. ls, pie kam gandrīz vienīgi uz PSRS. — Liels bija pārtikas vielu izvedums: 29, 5 milj. kg par 54,8 milj. ls (21,0% no kopeksporta). Visvairāk bija sviesta. Par to 1937. gadā ieņēma 45,4 milj. ls (17,4% no kopeksporta), eksportējot 19,2 milj. kg. Lielākās sviesta noņēmējas bija Lielbritānija (10,8 milj. kg.), Vācija (6,8), Šveice (0,6) un ASV (0,5 milj. kg.). Latvija sviesta eksportā ieņēma septīto vietu pasaulē. — Gaļas aksports sasniedza 2,7 milj. kg, 4,5 milj. ls vērtībā. Te svarīgākās sastāvdaļas bija bekonam (1,9 milj. kg un 3,7 milj. ls), pie kam tas šajā gadā izvests vienīgi uz Lielbritāniju.

Ievērojams ir olu eksports — gada laikā 23,6 milj. gabali 1,5 milj. ls vērtībā, visvairāk uz Vāciju (12,8 milj. gb.) un Lielbritāniju (10,8 milj. gb.). — Zivju konservus izveda 0,5 milj. kg par 0,9 milj. ls. Svarīgākā eksporta škirne bija šprotes (0,4 milj. kg.). Tās izveda pat uz tādām tālām zemēm kā ASV, Dienvidāfriku, Palestīnu un Kīnu. No pārējām pārtikas un baudvielām izveda vēl šokolādi un konfektes (0,5 milj. ls), degvīnu un likieri (0,2), ābolus un dažādas ogas (0,4), cukuru (0,1) un sieru (0,1 milj. ls).

Pateicoties pastiprinātiem koku materiālu izvedumiem, pieauga arī jēlvielu un pusfabrikātu eksports līdz 1.868,3 milj. kg 150,2 milj. ls vērtībā.

Vadošā loma eksportā tomēr piekrīt koku materiālu izvedumiem: 1937. g. eksportēti 2,9 milj. m³ par 117,9 milj. ls, kas sastāda 45,2% no Latvijas tā gada eksporta kopvērtības. Valstu kārtība pēc koku eksporta daudzuma ir sekojoša: Somija (23,4%), PSRS (22,6%), Zviedrija (12,4%), Austrija (8,2%), Polija (7,7%), tad Latvija (7,5%) — ieņemot tā tad sesto vietu Eiropā koku eksportētāju valstu vidū. — Stutmalkas lielākās noņēmējas bija Lielbritānija, Beļģija, Francija un Vācija. Papīrmalkas lielāko daļu nosūtīja uz Vāciju, Norvēģiju un arī Zviedriju. Slīperus un gulšņus izveda uz Lielbritāniju, Vāciju un Iriju, baļķus uz Vāciju, Holandi un Lielbritāniju. Uz pēdējo visvairāk virzījās arī viss planku un dēļu eksports. Celluloze izvietojās Lielbritānijas un ASV tirgū. Linu izvedumiem lielākā noņēmēja bija Lielbritānija. Turp novietojās arī vairāk kā puse ģipsakmeņa eksporta.

Fabrikātu eksporta grupā — izstrādātas ādas (0,4 milj. kg. par 2,1 milj. ls) gandrīz visas izvestas uz PSRS. — Jo ievērojams bija Latvijas finieru eksports. Izveda gandrīz vienīgi līmētos finierus. Tie izvesti uz 46 dažādām pasaules valstīm, starp tām arī uz Argentīnu, Ceilonu, Indiju, Rodēziju u. t. t., lielākā ievedvalsts tomēr bija Lielbritānija (22,5 milj. kg.). Pēdējos gados Latvijas eksportpreču saraksts kļuva bagātāks vēl ar vienu posteni — radio aparātiem un ierīcēm, ko ražoja VEF's. Somija, Norvēģija, Lietuva un Igaunija kopā tos ieveda par 1,1 milj. ls. — Stiklu izveda uz Lielbritāniju un Lietuvu. — Par vairākiem miljoniem latu bija vēl kaulu un ādas līmes, gumijas apavu un krāsu izvedumi.

Tautieši!

Paiet 30 gadi kopš slaveno Latviešu strēlnieku pulku nodibināšanas. Šie pulki jau pirmajā pasaules karā apliecināja savas tautas gribu cīnīties un mirt kopā ar rietrumu demokrātijām par brīvību un tautu pašnoteikšanas tiesībām.

Latviešu strēlnieku varonīgās un slavenās kaujas pauda pasaulei latviešu tautas neapklusināmas ilgas pēc brīvas dzīves savā zemē un deva latviešu tautai ticību sev, saviem spēkiem un savai nākotnei.

Daudzi šo kauju dalībnieki — vecie latviešu strēlnieki — tagad atrodas emigrācijā. Vēl vairāk viņu jau soļo zvaigžņotos debesu pulkos.

1946. gada 6. janvārī godināsim viņu piemiņu!

A. Valdmanis
Latviešu Centrālās Padomes priekšsēdis

J. Lavenieks
LCP priekšsēža vietnieks

Divas nozares — lauksaimniecība un mežsaimniecība mūsu eksportam 1937. gadā deva 206,1 milj. ls, jeb 79% no visas eksporta vērtības, bet fabrikāti un pārējās preces sastādīja 54,7 milj. ls jeb 21,0%.

Privātie dzelzceļbraucieni atcelti

Vācu dzelzceļa pārvalde paziņo, ka sākot ar 15. decembri no apgrozības izņemti visi pasažieru vilcieni. Apgrozībā vienīgi tuvsatiksmes vilcieni strādājošiem. Tuvākas ziņas stacijās.

Kā dibināt skautu un gaidu vienības?

Mūsu vadošās iestādes izlēmušas, ka skautu un gaidu vienības būs vienīgās latviešu jaunatnes organizācijas emigrācijā. Šīs atziņas motīvi ir, ka gaidas un skauti ir vispusīgākās jaunatnes audzināšanas organizācijas, kas lietderīgi spēj papildināt ģimenes skolas audzināšanu. Skautos un gaidās mūsu jaunatne tiek audzināta morāli, garīgi, miesīgi un sabiedriskam darbam. Bez tam jāievēro arī tas, ka skautus un gaidas pazīst mūsu likteņa noteicēji — angļi, amerikāņi un franči — tas ievērojami atvieglo atļauju saņemšanu darbībai.

Skautos uzņem šādos vecumos: mazskautos sākot ar 8 gadiem vecus zēnus, skautos — zēnus sākot ar 12 gadiem, bet roveros sākot ar 17 gadiem. Roveru vecums nav ierobežots. Gaidās uzņem: meitenes sākot ar 6 gadiem — guntiņas, gaidās — meitenes sākot ar 12, lielgaidās — sākot ar 17 gadiem. Skauti un gaidas darbojās atseviški, katrai kustībai ir sava vadība.

Lai dibinātu skautus vai gaidas, vispirms vajadzīgi vadītāji. Vadītāji var būt — skautiem un roveriem pilngadīgi latvieši, kas atzīst skautisma principus un ir ar mieru dot skautu vadītāja solījumu. Mazskautu vadītāji var būt pilngadīgi latvieši vai latvietes, kas atbilst tiem pašiem noteikumiem. Gaidu vadītājas var būt pilngadīgas latvietes, kas atzīst gaidisma audzinošo nozīmi un ir ar mieru dot gaidu vadītājas solījumu. Lai nodibinātu skautu vai gaidu vienību, attiecīgā persona, kas ir ar mieru uzņemties vadību, vispirms sazinājās ar nometnes vadību un skolām, lai noskaidrotu, vai nodomam būs sabiedrības atbalsts. Pozitīvā gadījumā jāgriežas attiecīgās atļaujas dēļ vietējā UNRRA vai militārā pārvaldē. Tikai pēc tam var uzaicināt pieteikties jaunatni. Ja skautu vai gaidu dibināšanai ir tikai viens nākošais vadītājs resp. vadītāja, tad ieteicams dibināt vispirms vienu no darbības nozarēm — skautus (vecumā no 12—17 gadiem) vai gaidas (vecumā no 12—17 gadiem). Ja ar divi nākošiem vadītājiem — ieteicams dibināt arī jaunākās nozares mazskautus vai guntiņas. Ja ir trīs vadītāji, var dibināt arī vecāko nozari attiecīgi roverus vai lielgaidas. Dibinot mazskautus vai roverus (vai attiecīgi gaidas un lielgaidas) vispirms pieņem nelielu skaitu — skautus (vai gaidas) tikai astoņus, roverus (vai lielgaidas) tikai sešus. Šo nelielo skaitu sagatavo par kopniekiem (skautiem) vai pirmniekiem (roveriem). Sagatavošana var pēc apstākļiem ilgt ap vienu vai divus mēnešus. Kopnieki (gaidām — kopnieces) ir zēni (resp. gaidām meitenes), kas vēlāk vada nelielās skautu grupas, kuŗās ietilpst ne vairāk par astoņiem zēniem. Šos kopniekus sagatavo pēc īpašas programmas (iespiesta žurnāla „Jaunaudze" pielikumā) un tiem ir nākošā skautu pulciņa kodols. Līdzīga sagatavošana nepieciešama arī nākošiem roveru pirmniekiem. Roveru pirmnieki vada grupas, kuŗās ietilpst pieci roveri un kuŗas sauc par saimēm. Mazskautu darbības uzsākšanai šāda iepriekšēja sagatavošana nav nepieciešama. Kad kopnieki un pirmnieki sagatavoti, var uzsākt skautu un roveru uzņemšanu. Skautu pulciņā nevar būt vairāk par 32 skautiem, mazskautu pulciņā vairāk par 24 mazskautiem un roveru dzimtā par 20 roveriem.

Skautu vienības, kas šādā veidā nodibinājušās, reģistrējamas pie Latviešu skautu priekšnieka Lībekā (Dünvekenstr. 21). Lai vienību reģistrētu, vienībai jāizraugās kāds Latvijas vietas vārds un jāpaziņo vadītāju vārdi un īss dzīves apraksts. Ja vienības vadību uzņemās persona, kas agrāk nav bijusi skautu vadītājs, nepieciešams sabiedrībā pazīstamas personas vai nometnes vadības vai kāda skautu vadītāja ieteikums. Gaidu vienības reģistrē Latviešu gaidu priekšniece (Gesthacht, DP Camp 2, „Saules" nometnē) uz tiem pašiem noteikumiem. Latviešu skautu priekšnieks un Latviešu gaidu priekšniece sniedz uz pieprasījumu padomus jaunu skautu un gaidu vienību dibināšanai un dod arī norādījumus turpmākai darbībai.

Skautos un gaidās mūsu jaunatne iemācās daudzas dzīvē vajadzīgas un derīgas lietas. Veicināsim un atbalstīsim tādēl šo mūsu jaunatnes pašaudzināšanas kustību! Dibināsim gaidu un skautu labvēlu komitejas un uzņemsimies skautu un gaidu pulciņu un vienību vadību!

Prof. Dr. E. Dunsdorfs
Latviešu skautu priekšnieks

LATVIEŠI MINCHENĒ

Latviešu gleznotāja darbi Minchenes mākslas salonā

Kopš pāris nedēlām atvērtajā Švābingas tā sauktajā „mazajā mākslas izstādē" pavisam reprezentējās 37 autori. Izstādīti vairākumā eļļas darbi, arī litografijas, akvareļi un dažas miniaturskulptūras - kopskaitā 161 darbs. Autori — vācu mākslinieki, izņemot grieķi Emanuelu Cairisu, kroatu Milsonu Joniču un latvieti Mārtiņu Krūmiņu. Neapstājoties pie atsevišķu darbu sīkākas analīzes, vispār jāizceļ apdares techniskais rūpīgums un smalki izstrādātais zīmējums. Tautiešu uzmanību gribētos vērst uz Mārtiņa Krūmiņa „Priekšpavasari pie Rīgas". — Izstāde ilgs līdz Jaungadam. Pēc tam telpas atbrīvojas un salona vadība būtu gatava rīkot īpašu latviešu mākslinieku darbu skati. Par šīm iespējām derētu visdrīzākā laikā painteresēties mūsu tēlotājas mākslas pārstāvjiem.

J. Pamiljens

— Loengrīna ielas nometnē Ziemassvētkus ievada pamatskolas Ziemassvētku eglītes vakars 21. dec. ar garīgu aktu un skolēnu priekšnesumiem. Svētvakarā notiek dievkalpojums ar A. Ruševicas solo dziesmām. 25. dec. paredzēts Ziemassvētku sarīkojums ar garīgu aktu, priekšnesumiem un savstarpēju apdāvināšanos. Programmā: sieviešu un jaukta koŗa dziesmas diriģ. J. Kalnieša un V. Bērzkalna vadībā, solo dziesmas A. Ruševicas, H. Sildegas un O. Zandmanes izpildījumā, klavieru solo L. Grauds un deklamācijās I. Gobas, M. Ozolińas un Z. Ozoliņa izpildījumā.

Vecā gada vakarā — Jaungada sagaidīšanas vakars. Programmā: R. Blaumaņa joka lugu „Pēc pirmā mītiņa", sieviešu un jauktā koŗa dziesmas, solo dziesmas un deklamācijas.

LATVIEŠI BAVĀRIJĀ

Ausmas nometnē,

kas atrodas Kleinkēcā pie Gincburgas, patlaban dzīvo 740 latviešu, ap 200 lietuviešu un daži igauņi. Trīs ceturtdaļas iemītnieku dzīvo barakās, pārējie ģimenes mājiņās. Barakas, kas nometni ierīkojot atradās ļoti bēdīgā stāvoklī, netīras, blakšainas, pa daļai bez logiem un durvīm, sistematiskā pašu darbā savestas jau diezgan labā stāvoklī. Seviški uzlabots baraku rajona ārējai izskats, drūmās, pelēkās barakas pārkrāsojot gaišās, priecīgākās krāsās un pie ieejas ierīkojot latviska stila veidotus vārtus. Lai izsargātos no rudens dubļiem, ierīkotas dēļu ietnes. Gimenes pa lielākai daļai novietotas atsevišķās istabās, pie kam tām, kam mazi bērni, ierādītas labākas telpas. Lai nometni padarītu latviskāku, atsevišķas ēkas nosauktas Latvijas pilsētu vārdos. Kristīšanā ievērotas telpu īpatības un to iedzīvotāju sastāvs; piem. baraka, kur atrodas birojs, sarīkojumu zāle un virtuve, nosaukta par Rīgu, kāda cita, kur dzīvo arī igauņi - par Valku u. t. t. Ielas baraku rajonā nosauktas pēc Latvijas apgabaliem par Vidzemes, Zemgales, Kurzemes un Latgales gatvēm, bet ģimeņu mājiņu kolonijā - pēc upēm par Daugavas, Lielupes, Gaujas un Raunas alejām.

Nometne sadalās divās daļās: latviešu un lietuviešu, katra ar atsevišķu nacionālu pārvaldi un saimniecību. Nedaudzie igauņi pievienojušies latviešiem. Visu nometni vada direktrise Dofue Gills. Latviešu administrācijā ir nometnes komandants - Rīgas apgabaltiesas loc. K. Braslis, tā palīgi - J. Upe un E. Roga, pārtikas priekšnieks - J. Ozoliņš. Revīzijas komisijā senators J. Alksnis, cand. iur. J. Banga un mežz. K. Strazdiņš. Nometnes izbūves un remonta darbus vada nometnes inženieris R. Kreiss un nometnes architekts A. Bērziņš, kas seviški rūpējas par nometnes izdaiļošanu. Kultūras daļu vada Elza Klaustiņa. Drāmatiskā sekcija, ko vada S. Kadeģa, Mārtiņos uzveda R. Blaumaņa „No saldenās pudeles". Sekcijā 40 dalībnieku. Nodibināta arī mākslas sekcija ar 3 nodaļām: literāro, mūzikas un tēlotājas mākslas, un mājturības sekcija ar 6 nodaļām: rokdarbu un aušanas, šūšanas un veļas labošanas, čību un mājas apavu pagatavošanas, kurvju pīšanas un tīklu mešanas, rotaļlietu pagatavošanas un kulināro. Mākslas sekcija ir sarīkojusi Skalbes piemiņas vakaru. No pārējiem sarīkojumiem izcilākais bija koncerts 20. un 21. oktobrī ar Augsburgas mākslinieku piedalīšanos. Nometnes sarīkojumos bieži piedalās mākslinieki, kas dzīvo pašu nometnē: dziedātāja E. Gailīte-Saulkalne un E. Raudzepa-Gulbis, klavierniece V. Anšēvica un vijolnieks T. Bērtulis. Darbojas arī jaukts koris L. Ropša-Linauta un vīru koris A. Dzeņa vadībā. Ik nedēļas notiek priekšlasījumi. Šacha sekciju vada Rīgas putnkopis un ša-

Rūktuma un neuzticības cēloņi

Latviešu šofera stāsts par dzīvi koncentrācijas nometnē nacistu valdīšanas laikā

Kad pag. gada rudenī vācieši izvācās no Latvijas, evakuējās arī viņu firmas un uzņēmumi. „Simensa" šoferis, 39 g. v. Vilhelms Brants 8. oktobrī aizvedis automašīnā no Rīgas uz Gdiņu šīs firmas direktorus Ferloru, Rammu un Levicki. Gdiņā direktori gribējuši šoferi arī turpmāk paturēt savā rīcībā, bet Brantam kalpība pie vāciešiem apnikusi un viņš aizbraucis uz Čechiju. Tur kādā Sudetijas pilsētā sācis strādāt auto garāžā, bet jau 19. novembrī apcietināts un ievietots Maltheuernas koncentrācijas nometnē Briksā (Brüx). Par dzīvi Maltheuernas nometnē Brants stāsta:

„Vispirms mani ieslodzīja Reichenbergas cietumā, bet pēc dažām dienām kopā ar apmēram 100 tādiem pašiem nelaimes putniem pārveda uz *Maltheuernu*. Ievedot nometnes sētā, visiem lika skriet četras reizes apkārt laukumam, kopā apmēram divus kilometrus. Vācu sargi brauca līdzi divriteņos un nežēlīgi sita katru, kas nespēja tikt līdzi. „Dresūrai" beidzoties, lika nostāties trijās rindās un atdot visas mantas. Tad ieveda aukstā šķūnī, ko dēvēja par „mazgātuvi", lika izģērbties, mazgāties un pēc tam kailiem salā vairākas stundas gaidīt, kamēr izsniedza drēbju vietā vecas lupatas. Tikai tad tikām zem jumta — nekurinātās barakās. Nākošajā dienā izsniedza ūdeņainu viru, ko jaunpienācēji sākumā lāgā negribēja ēst un atdeva nometnes vecākiem iemītniekiem. Tā bija mežonīga aina, kad izbadējušies cilvēki aprija šo pliekano ēdienu. Rītos vajadzēja celties piecos un stundām ilgi stāvēt aukstumā, kamēr aizved norīkotā darbā. Lai kaut cik glābtos no sala, daudzi apcietinātie slepeni izgatavoja no segām bikses un vestes, ko pavilka zem plānajām cietumnieku drēbēm. Daudzus arī notvēra šajā „noziegumā" un nežēlīgi sita. Pats redzēju, ka visu acu priekšā visniecīgākā iegansta dēļ līdz nāvei sasita cilvēkus. Sargi sita vienkārši ar to, kas rokā pagadījās. Cilvēki palika gulot zemē noasiņojuši, līdz tos atļāva pievākt. Tāpat ja atgriežoties no darba mēģināja ienest pa gabalam kurināmā, tad „vainīgais" saņēma bargu kāvienu. Rupjā un nežēlīgā apiešanās, nemitīgā salšana, vājais uzturs, smagais darbs — viss tas dzīvi nometnē padarīja par elli.

Janvāŗa sākumā saslimu. Uztūka kājas un nevarēju nemaz paiet. Mani pārvietoja „slimnieku barakā", bet tur nekādas atšķirības no pārējām telpām nebija. Slimos gan nedzina darbos ārpus nometnes, bet katram, kas vēl spēja kustēt, vajadzēja veikt dažādus pienākumus nometnes novietojumā: tīrīt sniegu, palīdzēt virtuvē u. t. t. Tā mocīdamies biju pavisam savārdzis, kad 16. janvārī izziņoja trauksmi. Visu apkārtni apgaismoja raketes. Daļa baraku iemītnieku saskrēja žogmalē izraktajās aizsargbedrēs. Slimie, saprotams, palika barakās. Neviens par viņiem neinteresējās. Kad sāka krist bumbas, pēkšņi kautkas nodārdēja, viss sagriezās gaisā un es zaudēju samaņu. Kad pamodos gruvešu kaudzes vidū, sāpēja un asiņoja roka, kājas atradās saspiestas zem kāda balka. Arī galvā jutu ievainojumu. Sāku saukt palīgā, bet ilgu laiku neviens nenāca, kautgan netālu pie ugunskura sildījās sargi. Uzbrukums bija vērsts pret blakus nometnei esošo sintētiskā benzīna fabriku un šajā naktī no 82 slimajiem bojā aizgāja 76.

Nākošajā dienā mani pārveda uz aprińka slimnīcu un operēja. Slimnīcā nogulēju līdz 20. aprīlim, kad manai lauztajai kājai noņēma ģipša aplieka-mos un dažas dienas vēlāk aizsūtīja atpakaļ uz nometni. Vēl dažas dienas nometnē un tad nacistu varas sabrukums bija sagaidīts, līdz ar ko nometnes iemītnieki atguva cilvēku tiesības."

Tāds ir šī latviešu šofera stāsts. Tūkstoši latviešu, igauņu, un lietuviešu varētu vēstīt par savām gaitām hitleriskajā Vācijā to pašu. Desmitiem tūkstošiem vajadzēja vergot garās darba stundas Vācijas bruņošanās rūpniecībā. Puspaēduši vakaros pārnācām savos aukstajos un mitrajos mājokļos: pārpildītajās nometnēs vai fabriku istabelēs. Vācu darba pārvaldēm toreiz neinteresēja, kādu darbu kurais savā dzimtenē strādājis, jo ārzemju darba spēku uzskatīja par tādu, ar kuŗu nav jāapietas kā ar cilvēkiem. Nav nekāds brīnums ja arī vēl tagad, kad nacistu vara ir lauzta, ārzemniekos palicis rūktums un neuzticība pret savu agrāko kakla kungu līdztautiešiem.

J. P.

chists A. Šteinītis. Reizi nedēļā iznāk nometnes žurnāls „Ausma". Darbojas bērnu dārzs E. Klaustiņas un pamatskola un nepilna vidusskola Valmieras ģimn. dir. M. Sostes vadībā. Skolotāji atalgojumu līdz šim nav saņēmuši, bet ir atbrīvoti no citiem nometnes darbiem un par katru mācības stundu saņem 2 cigaretes.. Uz priekšu paredzams, ka atalgojumu saņems naudā no UNRRA's. Reizi nedēļā iznāk skolu jaunatnes žurnāls „Rosme", ko vada dzejnieka Plūdoņa dēls Varimants. Notīcis viens skolas sarīkojums ar deklamācijām un koŗa dziesmām. Darbojas arī skautu (vad. J. Kesteris) un gaidu (vad. N. Elmuta) vienības. Ļoti liels dalībnieku pieplūdums ir tikko nodibinātiem angļu valodas kursiem. Šoferu kursi inž. V. Aseriša vadībā jau tuvojas noslēgumam. Dievkalpojumus tuvējā Kleinkēcas baznīcā vada Iecavas māc. J. Lūsis un Valmieras māc. A. Aņševics. Par veselību rūpējas nometnes ambulance Dr. J. Krogzemja vadībā. Drīzumā paredzēts iekārtot arī zobārstniecības kabinetu. Nometnē nodibināta ugunsdzēsēju komanda Rīgas ugunsdzēsēju priekšn. b. J. Orleāna vadībā.

Attiecības ar vietējo UNRRA's komandu ļoti labas. Ar 19. novembri nometne sāka saņemt amerikāņu apgādi. Pateicoties UNRRA's kom. dir. Robertsones gādībai, arī tagad starp citu saņem uz cilvēku 50 g svaigas gaļas, 25 g sviesta un bērni līdz 16 g. pus l pilnpiena dienā. Strādājošie saņem papildus 5 cigaretes dienā, atalgojuma naudā nav. Ir izsniegtas gultas segas un strādājošiem arī apavi, tāpat apavi un drēbes bērniem. Vienreiz izdalīti Sarkanā Krusta sainīši. Sagatavota malka, kuŗas sagādē darbojās visi darba spējīgie vīrieši.

18. novembŗa svētku svinībās notika arī latviešu tautas mākslas skate. Tā aizņēma 4 istabas ar vairāk kā 1000 priekšmetiem. Seviški bagātīgi bija dažādu audumu un adījumu. Trimdas apstākļos par bagātu saucama arī gleznieciības nodaļa. No grāmatām redzēja starp citu Latviešu konversācijas vārdnīcu un Latvju tautas daiņu 12 sējumus. Laimīga atzīstama izstādes iekārtotāju arch. A. Bērziņa un glezn. L. Ropša-Linauta ideja neškirot atseviški lietiškās un tīrās mākslas priekšmetus, bet tos izstādīt kopēji, tā vairojot telpās mājīgumu un atseviškus priekšmetus vairāk izcelot.

K. J.

Paziņojumi

— Bavārijas apgabala latviešu komiteja š. g. 12. dec. izsūtījusi visām komitejām un nometnēm Bavārijas apgabalā apkārtrakstu ar paziņojumu par jaunās komitejas sastāvu. Apkārtraksta pielikumā: Bavārijas apgabala Latviešu Padomes statuti, rīkojums par atskaitījumiem Latviešu CP, militārās pārvaldes š. g. 16. novembŗa rīkojums par latviešu tiesisko stāvokli un bij. kaŗavīru nometņu un slimnīcu saraksti. Ja kāda nometne vai komiteja apkārtrakstu nebūtu saņēmusi, lai pieprasa to Bavārijas apgabala komitejai.

— Bavārijas apgabala delegatu sanāksme 2. un 3. decembrī Augsburgā starp citu nolēmusi, ka ar nometņu un komiteju starpniecību drīkst izplatīt tikai Bavārijas apgabala latviešu komitejai pieteiktos un atzītos laikrakstus un žurnālus. Iznāk daudzi speciali nometņu laikraksti, kuŗi domāti tikai pašu nometnei, bet tiek izplatīti lielos vairumos visā Bavārijā un angļu zonā. Šī parādība, pēc Bavārijas apgabala delegatu sanāksmes atzinuma, ir nevēlama. Par šo pašu apstākli ienācis pieprasījums no UNRRA's galvenās pārvaldes Minchenē, kuŗa arī interesējās par latviešu valodā izdotiem laikrakstiem.

Visi Bavārijā iznākošo latviešu preses izdevumu izdevēji ar šo tiek uzaicināti vistuvākā laikā pieteikt savus izdevumus Bavārijas apgabala latviešu komitejai, lai varētu sastādīt atbalstāmo un derīgo preses izdevumu sarakstu. Jāiesniedz sekojošas ziņas: 1) izdevējs, 2) redaktori un galvenie līdzstrādnieki, 3) saturs (informacijai, daiļliteraturai, mākslai, zinātnei, religijai, saimnieciskai dzīvei, sportam u. t. t.), 4) metiens, 5) formats un lappušu skaits un 6) kas saņem tīro atlikumu.

— 3 pamatskolas skolotāji vajadzīgi Landshutes latv. nometnes pamatskolai. Turpat vajadzīgs arī mācītājs ev. lut. draudzei. Interesentus lūdz rakstīt vai ierasties pie latv. komitejas *Landshutē Lehlühlstr. 1.* Skolotājiem mitekļi paredzēti atseviškās istabās.

— UNRRA's Mākslas akadēmija Minchenē atklāj darbību ar tēlniecības, gleznieciības un grafikas nodaļu. Akadēmijā var pieteikties visi, kas vēlas turpināt studijas un iesācēji. Mācību ilgums — 8 semestri. Audzēkņiem pieškirs stipendijas, mācības līdzekļus gādās akadēmija. Pieteikšanās Minchenē — Deutsches Museum pie prof. Saaringa un Augsburgā — Hochfeldas nometnē pie māksl. M. Krūmiņa.

— *Augsburgā*, Hochfeldas nometnes ģimnazijā no 30. dec. — 6. janv. tiek sarīkota Latviešu mākslas skate ar gleznieciības, tautas mākslas un daiļamatniecības darbiem.

— Tautskolu un ģimnaziju liecību lapas būs dabūjamas latviešu aprūpības Birojā Minchenē, Herzoga Rudolfa ielā 49 un skolām tās izsūtīs pēc svētkiem. Skolas, kuŗām liecību lapas vajadzīgas un kuŗas vēl nav iesniegušas pieprasījumus, tiek uzaicinātas nekavējoties to izdarīt.

— Drēbnieku amata meistars V. Kraulis no Rīgas Grīnvaldē, Südlich Münchenerstr. 35 (25. tramvajs līdz galam) pieņem kungu un dāmu apģērbu pasūtinājumus.

Dzīve divās mazās nometnēs

Katrā mūsu nometnē, vienalga — lai atrastos tā lielas pilsētas centrā vai tālā nomalē laukos — katrā mājo arī tādas īpašas bēdas un prieki, kādi nav rodami citur. Daudz un dažādi priekšnosacījumi rada katrā vietā sevišķu noskaņojumu. Kas attiecas uz sabiedrisko atmosfēru, savstarpējo sadzīvi, tad tās galvenie veidotāji, protams, esam mēs paši. Un parasti par to mums pašiem jāatbild, ja kautkas notīcis tā, kā nevajadzētu. Bet ja viss veicas labi, mēs paši, pilnām tiesībām, varam priecāties.

Bavārijas austrummalā, Augšpfalcā, tieši tuvos kaimiņos viena otrai atrodas divas pavisam šīkas nometnes, kuŗās katrā mitinās ap astoņdesmit cilvēku. Tās ir- Bodenvēras baraku un Bodenvēras viesnīcas nometne. Šī apvidus viena īpatnība ir lielā dabas bagātība. Vasarā nometnes iemītnieki apkārtējos plašajos mežos cītīgi ogoja un sēņoja. Bieži gadījās, ka savā nodabā nogrimušu ogotāju izbiedēja pēkšņi notrūcies zakis vai stirna. Meža zvēru šeit vispār liela bagātība. Apkārtnē daudz mazu ezeriņu un straumtu. Tā kā nometnēs netrūkst rūdītu un veiklu makškernieku, tad nereti bodenvēriešu galda karti cienīgi papildina līdaka vai forele. Dieniškās pārtikas dēļ tā tad šeit nevajadzētu daudz raizēties. Tuvojoties rudenīm, daži sabiedriskā ziņā aktīvākie jau septembrī sāka organizēt kultūrāli-sabiedriskas kopas dažādās nozarēs. Bodenvēras iemītnieku vidū ir vairāki literāti, gleznotāji un mūziki. Viņi pielika zināmas pūles un rezultātā radās daudzi pasākumi, kas turpinās un paplašinās arī vēl tagad. Pašu radio ziņu dienests katru vakaru zināmā stundā pastāsta pēdējās ziņas. Ikmēnesi iznāk nometnes žurnāls. Dziesmu mīlotāji pulcējās korī. Referatu un pārrunu vakaros visi var aşināt savus prāta ieročus. Gleznotāji strādā savā nozarē, bet arī telpu izdaiłošanā viņiem dažkārt savs vārds sakāms. Vispār, šie pasākumi tagad ievirzījušies tādā gultnē, ka tos atzīst visi, kā pašus par sevi saprotamus. Iesākumā gan lieta tik gludi negāja. Tad nācās dzirdēt pa ironiskam vārdiņam, redzēt pa neatsaucīgam žestam.

Bodenvērieši var sevi skaitīt pie samērā laimīgajiem saticības ziņā. Ir labi, ja prot arī tagadējā nopietnajā laikā atrast humora āderi. Tā neatrodas nemaz pārāk dziłos slāņos paslēpta. Viens smaids, draudzīgs vārds — tie izrādās neatsverami un nesamaksājami.

Attiecībā uz Bodenvēras latviešu darbu, varētu pastāstīt, ka daļa viņu, kuŗi vasarā mitinājās apkārtējās sādžās, piepalīdzēja vietējiem zemniekiem ražas novākšanā. Tā ir atkal vesela pasaule par sevi, šī Bavārijas zemnieka dzīve. Mēs katrā ziņā to bijām iztēlojušies citādu. Starp citu, mēs nezinājām, ka visi tik daudz un plaši pielieto zemes apstrādāšanai un pajūgu vilkšanai govis un vēršus. Kaut gan tie speciāli audzēti, tomēr mazliet komiski izskatās ziemeļnieka acīm, kad govslopi solīdā tempā velk ne mazāk solīdu apmēru ores. Un tad īpatnie saucieni, gari stiepti, lopus mudinot: „Eh-hā-ā-ā!... Vī-ī-īst-ā!... Eh-hā-ā-ā!"

Jānis Pamiljens

Aizrādījums līdzstrādniekiem un lasītājiem

Visa Bavārijas Latviešu Vēstneša redakcijai un galvenajam redaktoram Andrejam Rudzim domātā korespondence un manuskripti turpmāk adresējami tieši redakcijai Herzog-Rudolf-Str. 49, München 22, Oberbayern (13b.) Laikraksta pasūtinājumi un naudas pārvedumi adresējami tāpat kā līdz šim „BLV" kantoŗa un ekspedīcijas vadītājam Eduardam Zembergam turpat.

pilnām acīm viņa pavadīja ik uz soļa savu meitu, dēliņu - zēnu un vēl pavisam mazu trešo - puisīti. Bet arī citu bērni viņai bija mīļi un labi, un katram tam bija savs glāsts. Tā bija māte.

Mani kaimiņi visi dzīvoja saticīgi, vienīgi Kajaka un Kleimaņu mātes starpā tās saticības trūka.

„Tirgus sieva!" bija Kajaka vienīgā atbilde par Kleimaņu māti. Tiesa, Kleimaņu sieva bija ploškīga, runāja neparasti skaļi, bet viņa bija krietna sieviete un tikai pateica acīs to, ko dažs čukstēja aiz muguras. Nē, nekāda liela naida, izņemot dažas sīkas kildiņas, nenozīmīgas manu pašu kaimiņu un citu acīs, starp viņiem nebija un nevarēja būt: visi, ak visi tie bija krietni un strādīgi cilvēki savā kopībā un man no tiem ir palikušas jaukākās un labākās atmiņas. Bet tas varbūt bija arī tamdēļ, ka arī tur man bija sava māja, sava īstā vide - latviešu zemnieki, latviešu tauta, bez kuŗas es neesmu vairs nekas. Nē, vēl vairāk: varbūt viss, par ko še stāstu, ir tikai maldi. Varbūt, klīstot tagad kā pa mežu, kā pa miglu, kur mēs viens otru meklējam, bet neatrodam, saucam un nesaucam, man ir tik savādi ap sirdi, ka es pats nezinu, ko izsaku, ka pats liekos vairs nekā dzīvs cilvēks, bet kā cilvēka gūzna, kā velis.

Vai patiesi mēs visi jau būtu miruši? Vai patiesi mēs mirušie nekad neatmodīsimies vairs?

Un nę jau tik mani kaimiņi vien klīst un meklē ceļu pa šo miglāju un mežu, ak, visa latviešu tauta, saplosīta, izkaisīta, pamesta klīst un maldās savās bēglu gaitās, savās ikdienas domās pa šo nezinas miglāju, un viņu tuvie un tālie saucieni izskan manās ausīs gluži kā to kīvīšu kliedzieni, kas tik sēri izskanēja miglainos rītos manas mājas purmalē, kamēr pa mājas Aivara izgrūsto un gludo kā dēlis celiņu pastaigājās graciozi grozīdamies divi tikpat graciozi putni ar tādu atčgārnu nosaukumu - žagatas.

LC padome

nolēmusi, ka nometņu un novadu komitejas no saviem brutto ieņēmumiem katru mēnesi atskaita 15 proc. un nodod apgabala komitejai. Apgabala komiteja 50 proc. no minētiem ieņēmumiem un 15 proc. no apgabala komitejas tiešiem ikmēneša brutto ienākumiem nodod LCK. Ieņēmumos, no kuŗiem jāatskaita minētie 15 proc. nav ieskaitāmi ieņēmumi no komiteju periodiskiem izdevumiem un saimnieciskiem pasākumiem.

Civilpārvalde pāriet vācu rokās

Sākot ar 1945. g. 31. decembri visa civilpārvalde amerikāņu okupācijas joslā tiek nodota vācu iestāžu rokās. Pēc 31. decembŗa militārās iestādes izpildīs tikai kontrolējošās funkcijas.

Veronika Strēlērte

Eiropai

Vēl šajā rēgainajā posta vietā,
Kur pāri drupām bada krauklis krauc
Un velti taisnības un miera sauc
No kaŗa pulku kapiem asins lietā —
Plaukst jaunas dvēseles, kas citas
dzīves alks.
Un gaitā mirdzošā pār nāves laukiem
trauks.

Bet pērkons pēdējais kad pāri dunēs,
Un vēlreiz drebēs veco namu grausti,
Kad vraki šūposies un masti lausti
Un kuģu kapsētas zem viļiem trunēs,
Kad tīrs būs gaiss — Dievs savu zīmi
dos:
„Cel jaunu namu sev šais gruvešos!"

Un saviļņosies gurdie ļaužu pulki,
Kas katru rītu gaidīja ar šausmām,
Un pretim apskaidrotu rītu ausmām
Nāks jaunas tautas, jaunas slavas
tulki,
Kas svaigas asins spēku vecās dzīslās
lies
Tev, sirmais kontinent. Jel atmodies!

ĀRLIETAS

— 15. decembrī Maskavā iesākās Amerikas, Anglijas un Padomju Savienības ārlietu ministru sarunas. Galvenā apspriežu tēma ir jautājums par atomu enerģijas kontroli, bet paredzēts risināt arī citas problēmas.

— Indijas vicekaralis lords Vavells Kalkutā saticies ar Mahatma Gandiju. Kopš 1942. gada šī ir pirmā Gandija un Indijas vicekaraļa sastapšanās.

— Gaisa uzbrukumos Londonai nodarīto zaudējumu kopsumma aprēkināta uz 86 miljoniem mārciņu. No šīs summas gandrīz ceturtdaļu sastāda zaudējumi, ko nodarījuši vācu „V" tālšāvēji ieroči.

—Krievu zonu tuvākā laikā apceļos amerikāņu korespodenti.

— Angļu zonā pāredzēts nodalīt īpašu beļģu apakšzonu.

— Kā tagad atklājies, Buchenvaldes koncentracijas nometnē 1944. g. 27. augustā mirusi Italijos karaļa meita, princese Mafalda. Viņa trijas dienas iepriekš ievainota gaisa uzbrukumā un mirusi nometnes slimnīcā nepazīta. Vispār, princeses Mafaldas identitate palikusi neatklāta visu apcietinājuma laiku.

— Jaunais Italijas ministru prezidents Gasperi stājies amatā 11. decembrī, līdztekus ieņemot arī ārlietu ministra posteni.

— Nacistu iecelto holandiešu „ministru prezidentu" Antonu Missertu, holandiešu augstākā tiesa notiesājusi uz nāvi. Tāpat Beļģijas reksistu vadoni Leonu Degrellu kaŗa tiesa Briselē notiesājusi uz nāvi.

Sporta zińas

— Ingolštatē visām DP nometnēm UNRRA kopīgā lietošanā nodevusi vingrotavu ar nepieciešamiem vingrošanas rīkiem. Pateicoties UNRRA's gādībai sportisti telpas piemērojuši basketbola un volejbola sacensībām. Noorganizēta arī UNRRA's basketbola vieniba, kuŗa kopā ar amerikāņiem piedalīsies vietējā meistarības turnīrā. No latviešu redzamākiem basketbolistiem tur spēlē Aizstrauts, Janševics un Simsons, kā arī daži lietuvieši. - Sološanas pasaules rekordists Pauls Bernhards kā labs angļu valodas pratējs saistījies UNRRA's dienestā Minchenes Loengrīna ielas nometnē, bet vieglatlēte Niņa Konce ir vingrošanas skolotāja Freimaņa nometnes latviešu skolā. - Latviešu kaŗavīru nometnēs Ziemeļvācijā bez futbola, basketbola un volejbola aizvadītajā sezonā izdevās sarīkot arī vairākas vieglatlētikas sacensības. Labākie rezultāti: augštlēkšanā - Osvalds 1,75 m. škēpā - Stendzenieks 59,60 m. un trīssoļlēkšanā - Priednieks 11,58 m. Putlosas nometnē kaŗavīru atzinību izpelnījies pašu izdotais sporta nedēļas laikraksts „Sporta Vēstnesis" kas pavairots mašīnrakstā. - Libekā notika plašs šacha turnīrs. Uzvarēja latvieši ar 10,5 p.; lietuvieši 4 un 3. igauņi 3,5 p. Mūsu vienībā rutinētākais spēks bija Liepājas meistars Rańkis.

Somu sportists Heino skrējis 1 stundā 19,210 km, pārspējot sava lielā tautieša Pāvo Nurmi pēdējo un visvairāk apbrīnoto pasaules rekordu. - Vinē, pirmajā pēckaŗa valstu sacīstē futbolā Austrija uzvarējusi Franciju 4:1. - 24 g. v. kījeviete Ludmilla Dolina par 15 cm pārspējusi pasaules rekordu škēpa mešanā, kas bija 48,49 m un piederēja vācietei Anijai Steinhauerei. - Eiropas meistarsacīkstes vieglatlētikā notiks 1946 g. augusta vidū Oslo. - Par sadarbību ar nacionālsociālistiem apcietināti divi visā pasaulē slaveni sportisti: rīdzinieku pazińa - Norvēģijas pasaules rekordists ātrslidošanā Hansis Engnestangens, un Beļģijas „futbola karālis" Raimonds Braine. Apcietinājumā atrodas arī olimpisko spēļu uzvarētāja - vācu slēpotāja Kristele Krance. Maskavas Dinamo futbola vienība uzaicināta viesoties Amerikā. Padomju futbolisti ielūgumu pieņēmuši. - Jau gandrīz droši zinams, ka 1948. g. pasaules olimpiskās sacensības notiks Londonā, bet ziemas spēles - St. Moricā. - Garmiš-Partenkirchenā pavasarī beigs izbūvēt lielāko peldbaseinu Eiropā. - Jauns pasaules rekords sološanā: čechs Kaclaks Balsams veicis 10 kilometrus 42 min. 3,1 sek. - Amerikāņu okupācijas joslā Vācijā ir 1300 sporta organizācijas, kuŗas apvieno 200.000 dalībniekus.

Arnolds Šmits

Izdevējs - Publisher: Latviešu aprūpības birojs - Latvian Relief Bureau.

Galvenais redaktors — Editor-in-Chief: Andrejs Rudzis

„Bavārijas Latviešu Vēstneša"

abonementu pieņem ik uz divi mēnešiem pret labprātīgu ziedojumu (no piecām vācu markām sākot) redakcijas izdevumu segšanai. Pasta naudas pārvedumi adresējami „BLV" kantoŗa un ekspedīcijas vadītājam Eduardam Zembergam, Office of the „Latvian News Bulletin in Bavaria", Herzog-Rudolf-Str. 49, München 22, Oberbayern (13 b). Turpat adresējama visa redakcijai sūtāma korespondence, manuskripti un vēstules. Lai sūtījumi pienāktu ātrāk, ieteicams izlietot ekspressūtījumu iespējas (Eilzustellung). Par laikraksta savlaicīgu nesaņemšanu vai abonementa pārtraukšanu tehnisku iemeslu dēl redakcija atbildību nevar uzņemties.